

Tingenes tilstand: Pløyelagsfunn i norsk forvaltning

Caroline Fredriksen, 7.6.23

Frykter viktige funn kan gå tapt med ulovlig metallsøking

Myndigheter og metallsøkerklubber har mistanke om mye ulovlig bruk av metallsøkere, og frykter at funn i terrenget ikke blir levert til museer slik de skal.

Frank Bjerbeck etterlyser bedre ordning for å kunne varsle om funn som egentlig tilhører staten og må på

Arild Moe
Journalist

Tonje Hareland
Journalist

Publisert 9. mai 2020 kl. 12:44
Oppdatert 9. mai 2020 kl. 16:10

Artikkelen er mer enn 10 år gammel.

BLE KVALLI: Magnus Meistad forteller at han fikk gåsehud over hele kroppen og ble kvam etter å ha gjort gullfunnet. Foto: Roy Søreng

Fant nesten et halvt kilo gull på jorde i Trøndelag: – Antageligvis det råeste funnet som er gjort med metaldetektor i Norge

Han skulle bare ut og søke etter noen knapper og mynter. Så endte Magnus Meistad opp med det som antas å være nesten et halvt kilo gull fra romertiden.

Viser frem sensasjonelt funn fra bronsealderen

Det er aldri funnet så mange okser i samme depot i Norge som i Stjerdal.

Det var Joakim og Jørgen Korstad som fant de første oksene i januar. FOTO: JØRGEN KORSTAD

Frykter at metallsøkere putter verdifulle norske mynter i lomma

Det har vært en enorm økning i myntfunn gjort av metallsøkere de siste årene. Men fagfolk frykter at de mest verdifulle aldri kommer til dem.

Per Øyvind Fange
Journalist

Christian Nicolai Bjørke
Journalist

Publisert 22. nov. 2019 kl. 09:

Artikkelen er flere år gammel.

Metallsøker Daniel Øvre Eriksen fant en sjelden mynt fra vikingtiden på Karmøy i Rogaland tidligere i høst. Han leverte den videre til arkeologene, slik prosedyrene sier.

FOTO: MARTHE SYNØVE JOHANNESSEN / NRK

Amatører med metaldetektor endrer Norges-historien

– Vi fant persiske sølvmynter som har ligget under jorda i over tusen år. Det føltes fantastisk, sier metallsøker Øyvind Hetland.

SÖLVSKATT: 19. februar, 2017 fant metallsøkere fra Rygene Detektorklubb de persiske myntene på Hennes i Karmøy. Fra venstre: Øyvind Hetland, John Kvanli, Bjørn Tjelta og Roger Torgersen.

FOTO: SVEINUNG LEIN / RYGENE DETEKTORKLUBB

Anett Johansen Espeland
@anettespeland
Journalist

Publisert 31. jan. kl. 15:12
Oppdatert 31. jan. kl. 15:36

Skatten ble funnet på et gårdsjorde på Hennes i februar i fjor, men funnstedet på vest-Karmøy i Rogaland har vært hemmelig lenge, fordi profesjonelle arkeologer måtte gjennomføre området først.

Bøtelagt etter funn av vikingskatt

De to kameratene trodde de skulle få heder og ære etter å ha funnet vikingskatt. Nå er de dømt til å betale henholdsvis 15.000 og 8.000 kroner for brudd på kulturminneloven.

Anders Wam Bjerkeseth
Journalist

Ingvild-Anita Velde Kesting
Journalist

Kate Barth-Nilsen
Journalist

Publisert 3. sep. 2019 kl. 15:16

Artikkelen er flere år gammel.

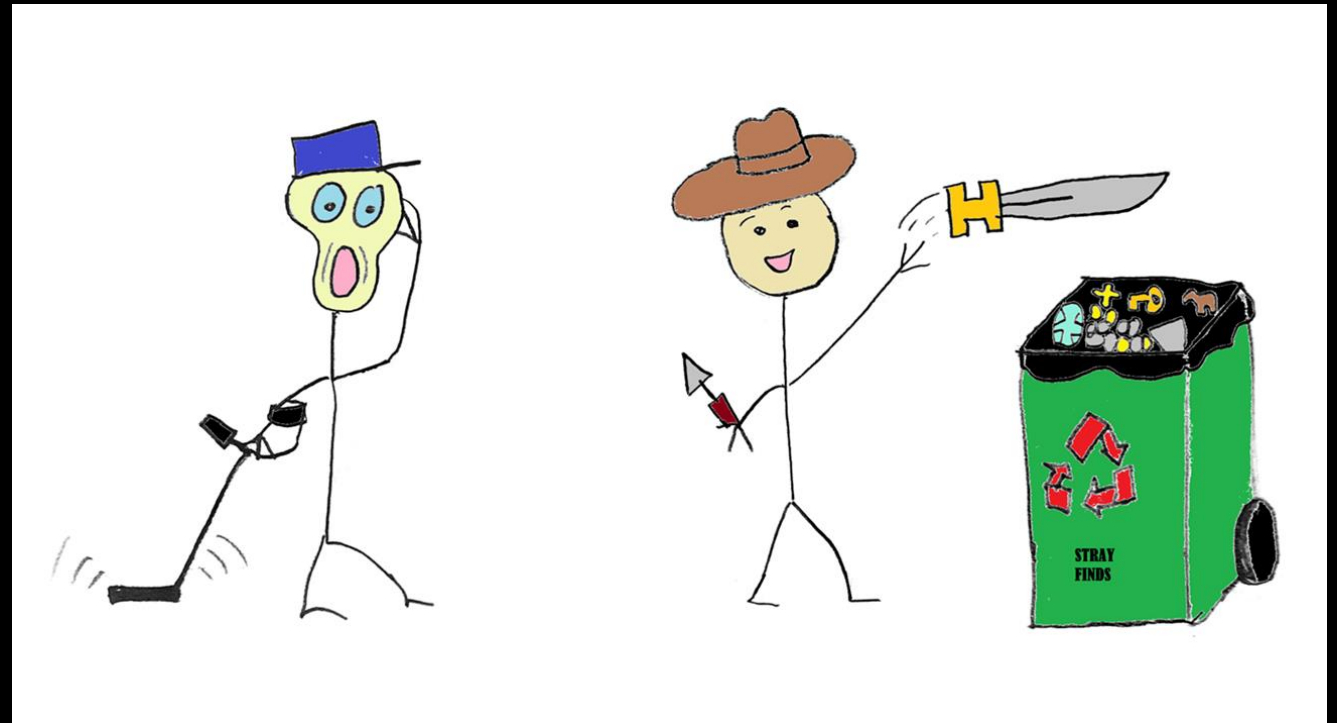
*“Hva gjør norsk praksis overfor
privat metallsøking med
pløyelagsfunn som vitenskapelig
kildemateriale?”*

§ 3-paradokset

Ingen må (...) sette i gang tiltak som er egnet til å skade, (...) automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje.

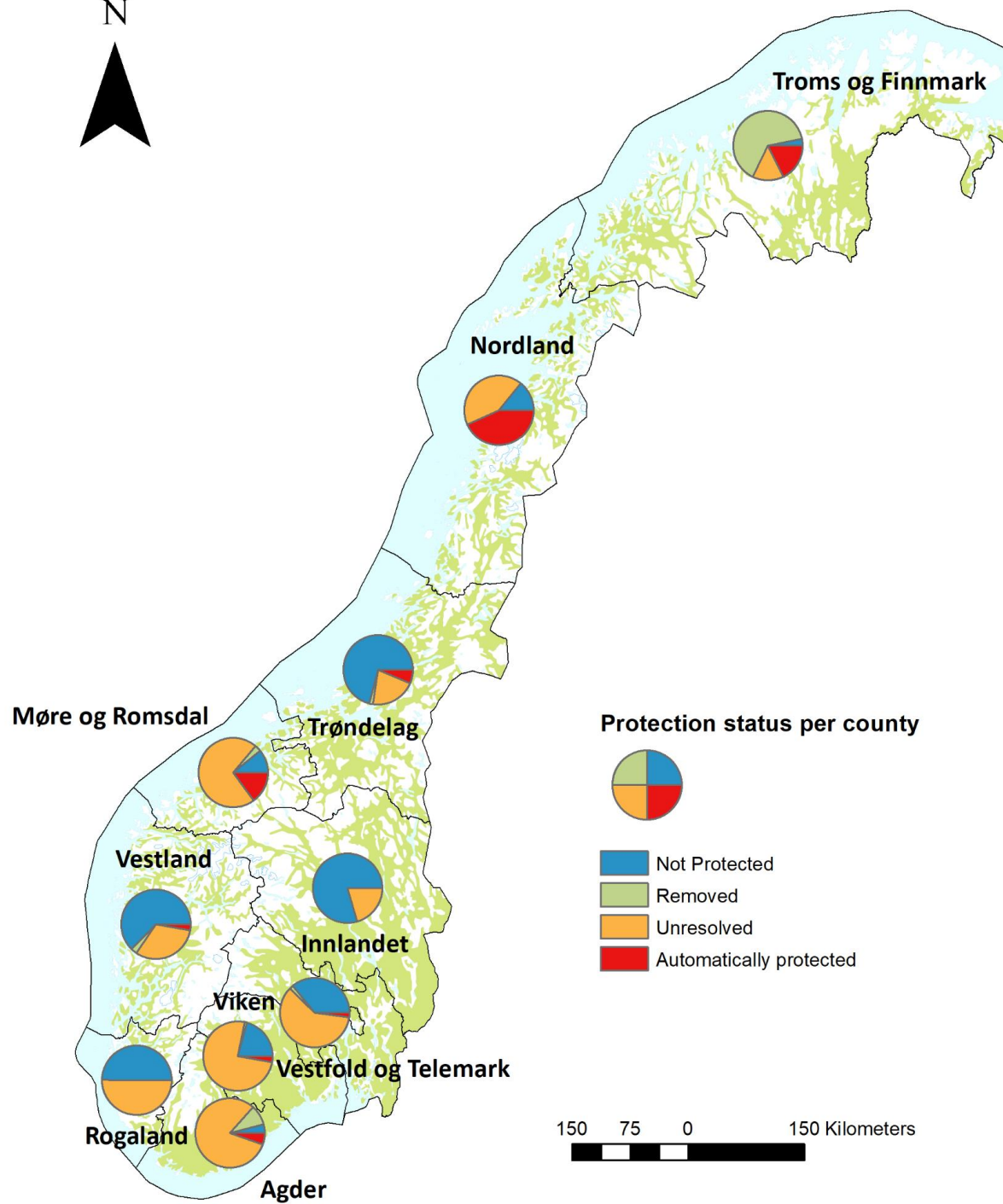
Er marken over (...) tidligere nyttet til beite eller innmark, kan den fortsatt nyttes til disse formål (...)

Pløyelagsfunn som
automatisk
fredete
kulturminner

Fylkeskommunenes og detektoristenes påvirkning

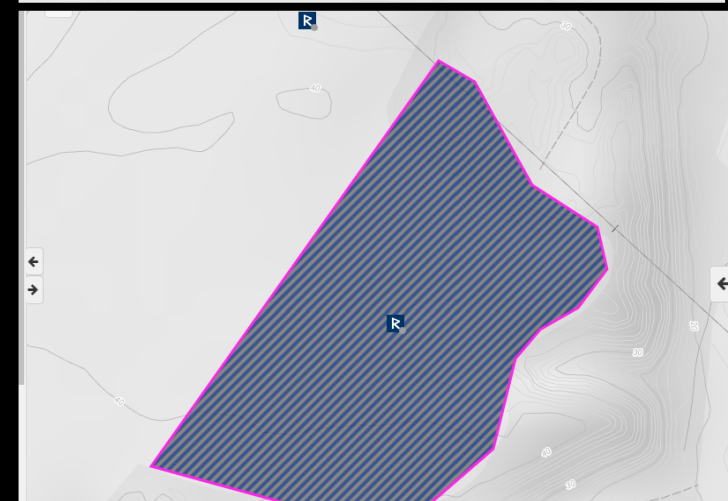
«Automatisk fredet»

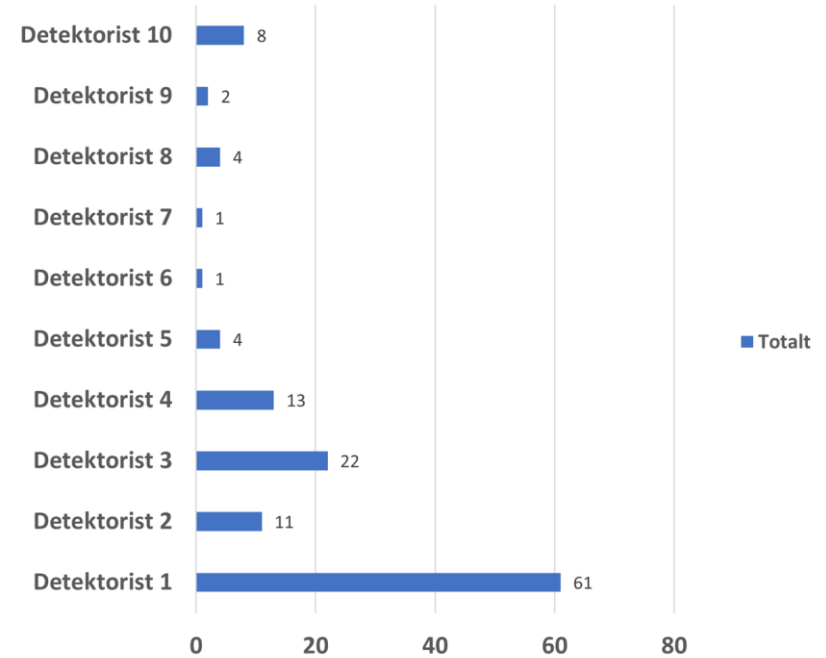
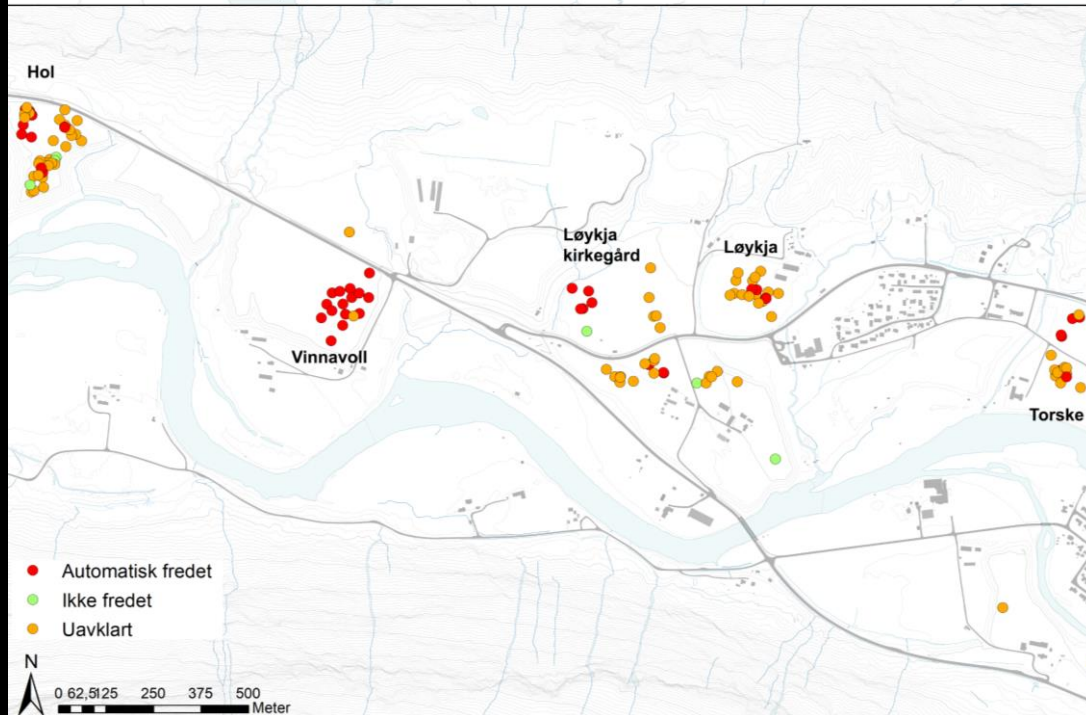
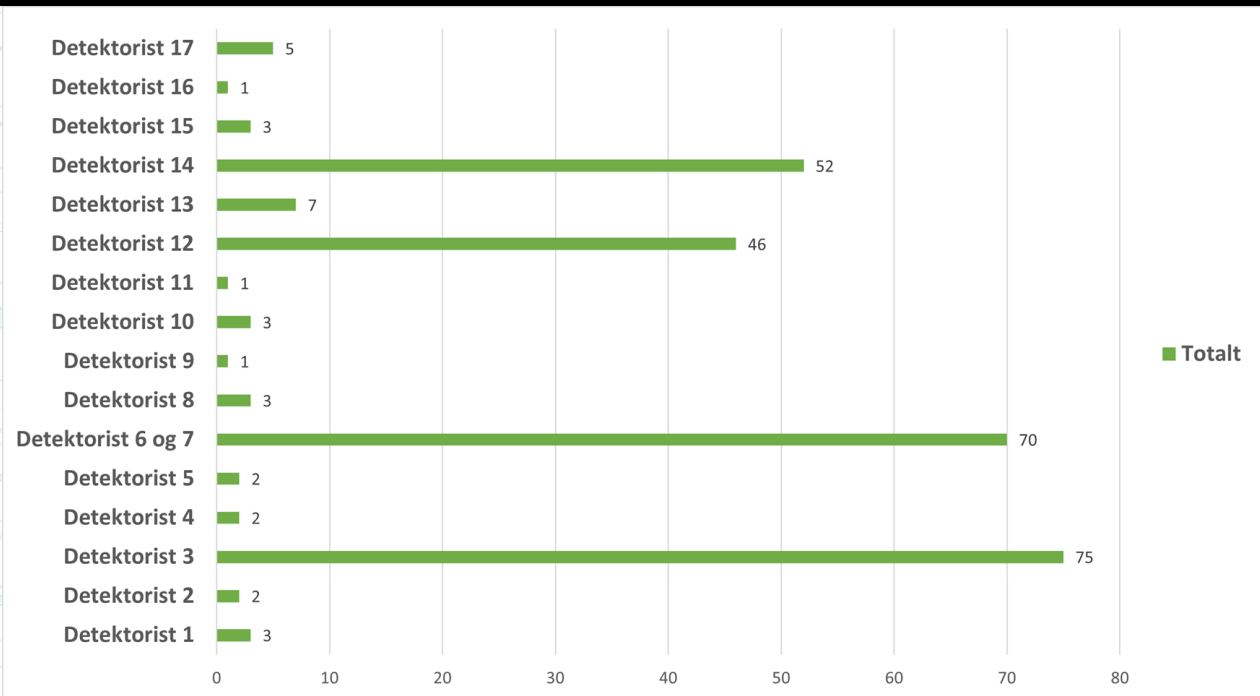
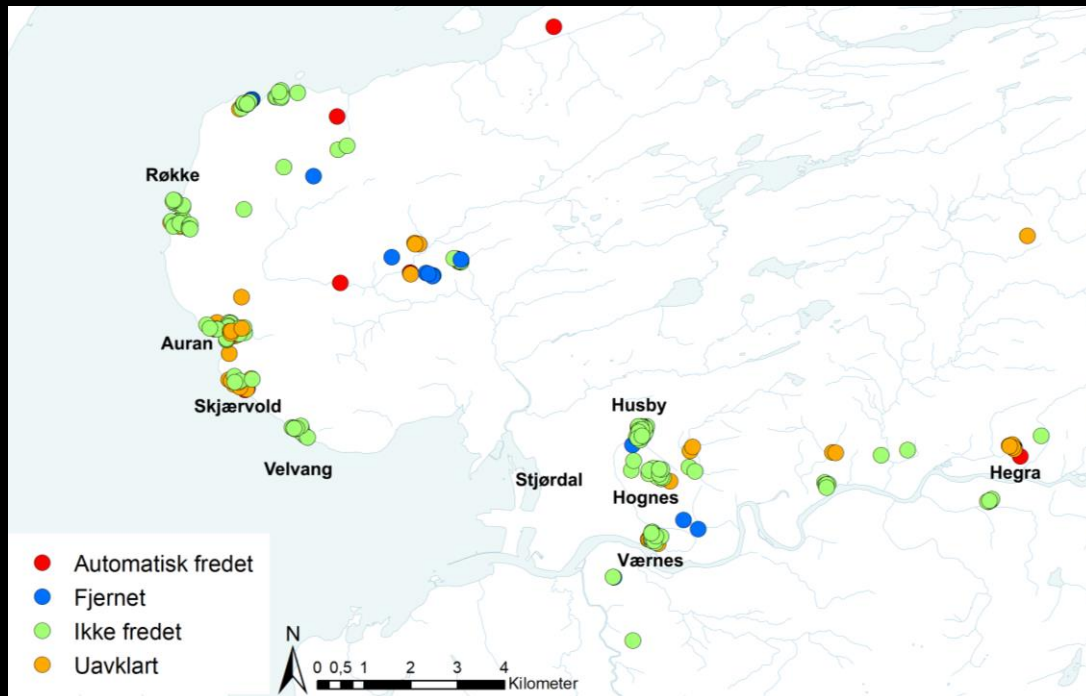

«Ikke fredet»

«Uavklart»

Museenes påvirkning

Navigator

VM Fotokort

Akrosjon, NTNU

Gjenstandsbasen, N...

Sist brukt

Verktøy

Gjenstandsbasen, NTNU

Søk Resultatoppsett Søkeoppsett

Utfør søk Blank søk Stopp

Funnet av (%)

Funnet/framkom metallsøk%

Funnkategori (%)

Funnkategori_Sj

Funnkategori(g)

Funnomstendigh

Funnr. i felt (%)

Funnr (%)

Fylke (%)

Gammelt_Nr (%)

Gjenstand (%)

Gjenstandsbesk

Gjenstandsdel (*)

Gjterm_Talkode

Gnr. (%)

Gruppetilgang

Gård (%)

Høyde

Innkomet ved

Kan_Publiseres (

Kart_Nord (%)

Kart_Presisjon (*)

Kart_Projeksjon

Kart_ost (%)

Kat. av funn (%)

Kat. av gjenstar

KatDatoFunn

KatDatoGjenstar

Kommune (%)

Korlest2 (%)

Korlest2_Av (%)

Korlest2_Dato

L.

Lag (gjenstand)

LokalitetID (%)

Lokalitetsnavn (*)

Materiale (%)

Orienteringsopp

Periode (%) yngre jernalder

Prestegjeld (%)

Rapport (K)

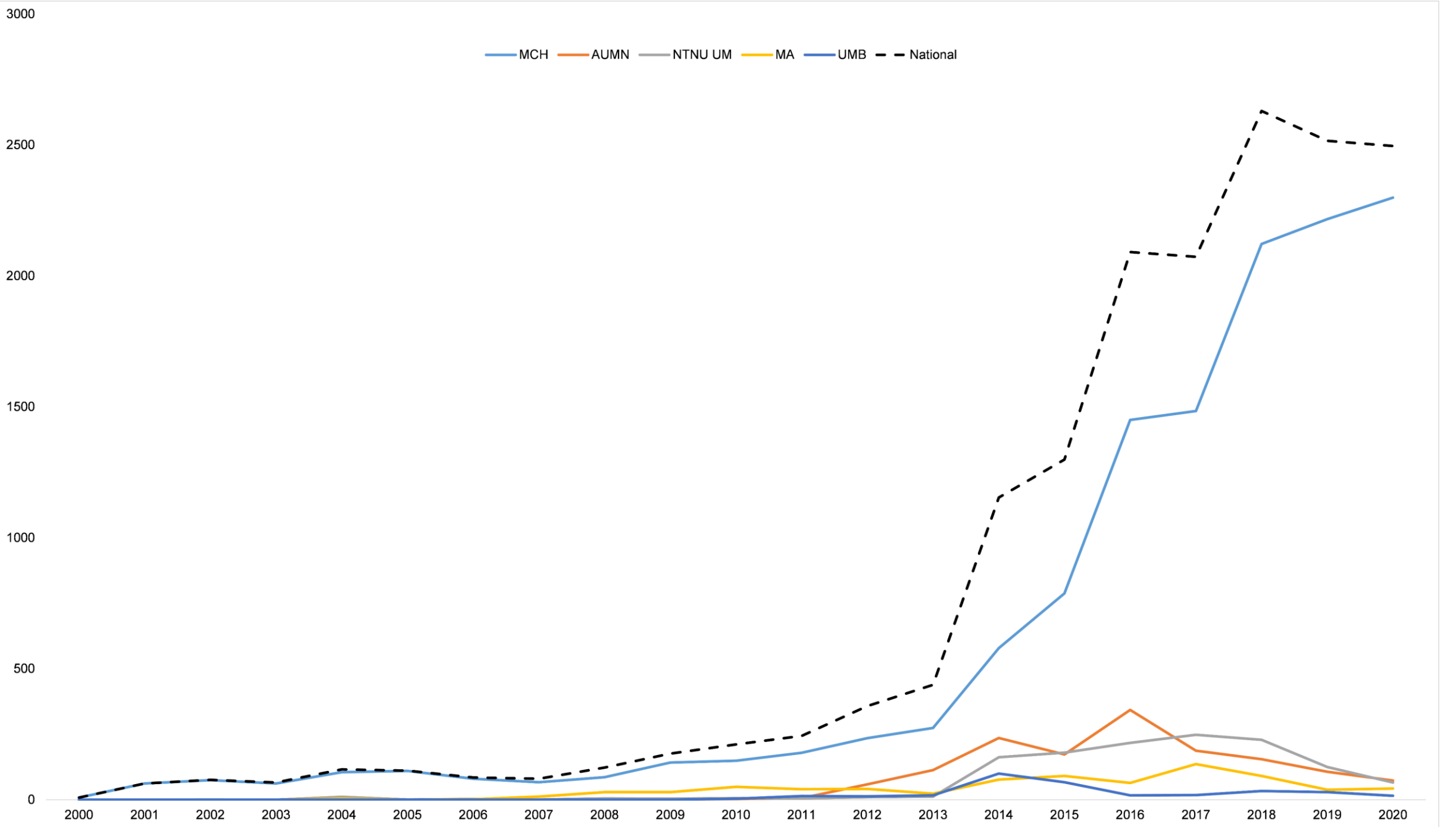
Refitt (%)

Museumnr.	Unr.	Frimerkeblø	Gjenstand	Form	Likkert antall	Periode	Gård	Gnr.	Bruksnavn	Bnr.	Lokalitetsnavn	Kommune	Fylke	Art_Id
T26505			Spinnehjul			vikingtid/middelalder	Sings	230		2		Midre Gauldal	Trøndelag	526383
T26493			Spenne			vikingtid		69		1	Grande	Overhalla	Trøndelag	526346
T26494			Mynt			vikingtid		69		1	Grande	Overhalla	Trøndelag	526347
T26495			Spinnehjul			yngre jernalder/mid		69		1	Grande	Overhalla	Trøndelag	526348
T26507			Oks			vikingtid	Olstad	180	Olstad	3	Mannsfjelet	Skaun	Trøndelag	526407
T26510			Spinnehjul			vikingtid/middelalder	LØKEN	41		6		Sundal	Møre og Romsdal	526473
T26506			Vektlodd			yngre jernalder/mid	ROMOL	38		1		Melhus	Trøndelag	526379
T24969			Oks	våpenøks		vikingtid	Megaard	11	Hagen	3	Halsala	Halsa	Møre og Romsdal	526185
T26621			Nagle	kniknagle		vikingtid	VAAGE NEDRE	185	Vaage Indre	5		Rauma	Møre og Romsdal	527240
T26107			Doppsko			yngre jernalder/mid	HOVDE	66		437		Ørland	Trøndelag	525367
T26232			Mynt			vikingtid	Or	118		4		Kristiansund	Møre og Romsdal	525393
T26582			Spinnehjul			yngre jernalder/mid	ROMOL	38		1		Melhus	Trøndelag	526665
T26583			Vektlodd			vikingtid/middelalder	Lodgarden	93		1	Loddgården	Melhus	Trøndelag	526668
T26642			Spenne	konisk spenne		merovingertid	Hoem	258		1		Trondheim	Trøndelag	527595
T26622			Kniv			vikingtid	VAAGE NEDRE	185	Vaage Indre	5		Rauma	Møre og Romsdal	527241
T27215			Seletøy			yngre jernalder/mid	AURAN INDRE	73		1		Stjørdal	Trøndelag	552900
			Sverd			vikingtid	Våg	2		2		Donna	Nordland	556558
			Spenne	oval enkel skålspenn		vikingtid	Vinge	76	Vinnan Nedre	5		Stjørdal	Trøndelag	525531
			Vektlodd			yngre jernalder/mid	Kolsås	187		1		Trondheim	Trøndelag	565752
			Mynt			vikingtid	Ranheim vestre	23		5		Trondheim	Trøndelag	528440
			Spinnehjul			yngre jernalder/mid	Røkke østre	59		1	Rykkja	Stjørdal	Trøndelag	526369
			Spinnehjul			yngre jernalder/mid	Ranheim østre	25		1	Ranheim østre	Trondheim	Trøndelag	526370
			Mynt			vikingtid	Fosnes	43		5		Fosnes	Trøndelag	526372
T26579			Spinnehjul			vikingtid/middelalder	Sljetnan øvre	323		528		Trondheim	Trøndelag	526646
T26578			Mynt			vikingtid	Steine Sjurstuen	241		6		Trondheim	Trøndelag	526645
T26417			Beslag			yngre jernalder	ROMOL	38		1		Melhus	Trøndelag	525916
T27386			Vektlodd			yngre jernalder/mid	Sognli	248		1		Orkdal	Trøndelag	560125
T26581			Spinnehjul			yngre jernalder/mid	Lø vestre og nedre	96		1		Steinkjer	Trøndelag	526653
T26575			Vektlodd			yngre jernalder/mid	Ranheim østre	25		1		Trondheim	Trøndelag	526641
T27087			Mynt			vikingtid	Venn Nordre	71		1		Skaun	Trøndelag	550656
T26143	2		Vektlodd			vikingtid/middelalder	Steine Sjurstuen	241		6		Trondheim	Trøndelag	525371
T26143	3		Spinnehjul			vikingtid/middelalder	Steine Sjurstuen	241		6		Trondheim	Trøndelag	525372
T26143	1		Fragment			vikingtid/middelalder	Steine Sjurstuen	241		6		Trondheim	Trøndelag	525370
T26461			Spinnehjul			yngre jernalder/mid	Ranheim østre	25	Ranheim østre	1		Trondheim	Trøndelag	526190
T25786	1		Oks			vikingtid/middelalder	Åkvik	145		3/9	Åkerneset	Vefsn	Nordland	553469
T25786	2		Oks			vikingtid/middelalder	Åkvik	145		3/9	Åkerneset	Vefsn	Nordland	553470
T25786	3		Nøkkel	vridlønøkkel		vikingtid/middelalder	Åkvik	145		3/9	Åkerneset	Vefsn	Nordland	553471
T26791			Spenne			vikingtid	Volden	95		5		Snillfjord	Trøndelag	530223
T26459			Celt	hølkøks		yngre jernalder	Skålvold	44		11	Våtåben	Midre Gauldal	Trøndelag	526167
T26641			Spenne	konisk spenne		merovingertid	Hove	250		1		Trondheim	Trøndelag	527637
T26518			Spinnehjul			yngre jernalder/mid	Die	1		130		Melhus	Trøndelag	526480
T26659			Hengesmykke	torshammer		vikingtid	Flekstad	263		1/3	Skotroa	Steinkjer	Trøndelag	527772
T26104			Mynt			vikingtid	Halvardmo	28		1		Overhalla	Trøndelag	532213
T26694			Mynt			vikingtid	Viggen Nedre	136		1		Skaun	Trøndelag	528434
T26695			Mynt			vikingtid	Viggen Øvre	133		1	Viggja	Skaun	Trøndelag	528435
T27179			Spydspiss			yngre jernalder	Olstad	180		1		Skaun	Trøndelag	551365

Universitetenes samlingsdatabaser

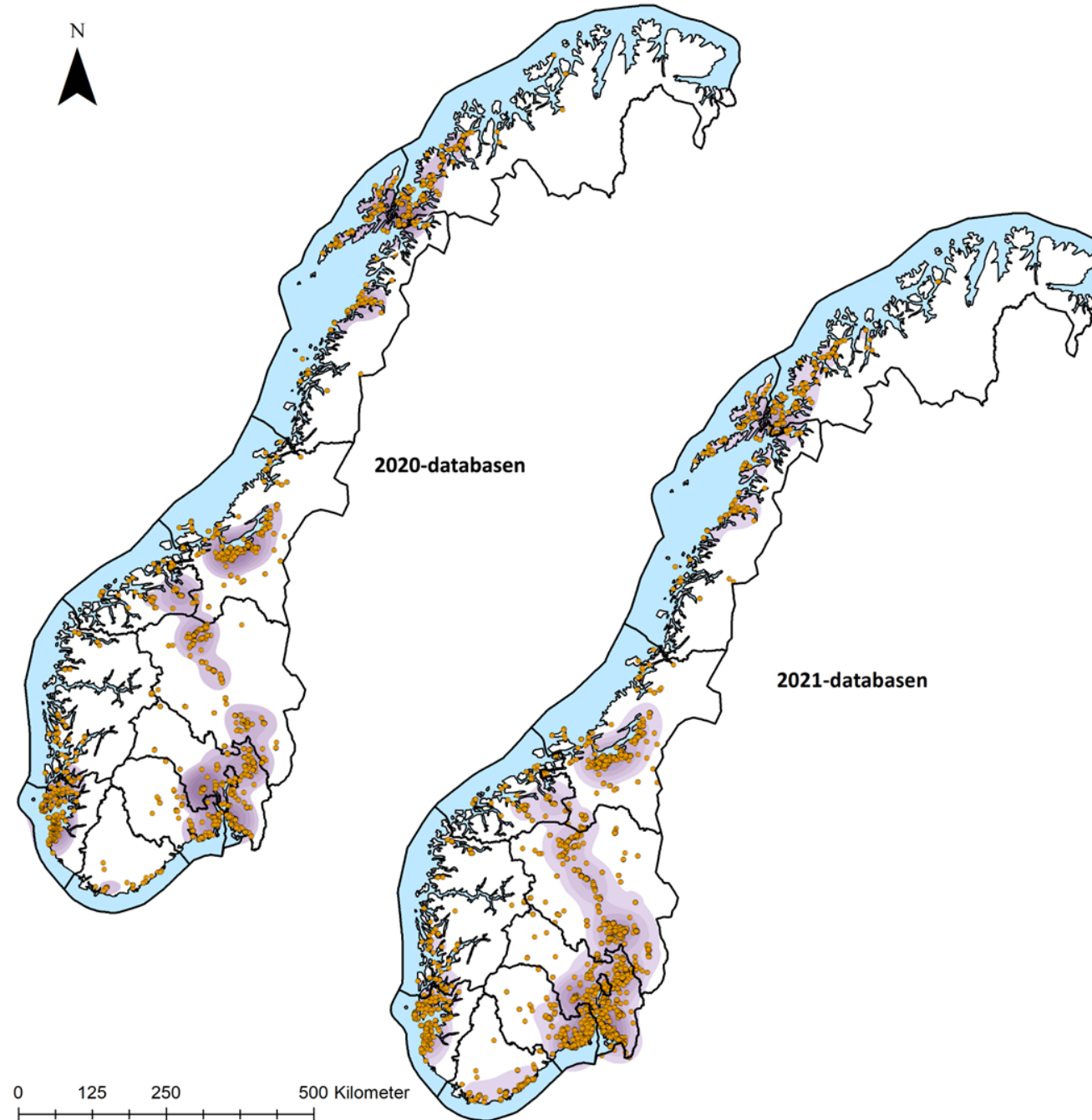
Antall unike objekter/poster i søkeresultatet: 349

OK

Noen statistiske resultater

- De vanligste funntypene er **mynter, spenner, spinnehjul, vektlodd og beslag.**
- Det er mer funn i fylker der man praktiserer «ikke fredet», f. eks Innlandet.
- Hovedvekten av funn kommer fra sentrale jordbruksstrøk.
- Andre tyngdepunkter finnes i områder med spesielt aktive detektorister.
- Det er lite funn i utkanten av forvaltningsdistriktene.

Tafonomi

Detektoristen

Metalldetektoren

Databaser

Katalogisering

Retningslinjer

Forvaltningsinstitusjoner

Holdninger og praksiser

Fortiden

Tidligere forskning

Forskningsinteresser

Pløyelaget

Arkeologifaget

Kulturminneloven

Topografi